

Finansminister G. Sträng.

Kursens öppnande

Den av Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund anordnade kursen för ordförande i beredningS- och fastighetstaxeringsnämnder ägde rum i Medborgarhuset i Stockholm dagarna 28—30 maj 1956. Kursen var besökt av omkring 500 personer, däribland rikets landskamrerare och taxeringsintendenter.

Riksskattenämndens ordförande, generaldirektör Rolf Dahlgren, hade av Kungl. Maj :t utsetts till ordförande vid kursen. Till vice ordförande vid kursen utsågs landskamrer B. Gillner, Göteborg, och kamrer Axel Bendrik, Söderhamn. Som sekreterare fungerade tax.-insp. G. Sandler. Generaldirektör Dahlgren öppnade sammankomsten och överlämnade ordet till finansministern, statsrådet Gunnar Sträng.

Finansministern höll därefter följande anförande:

Ärade konferensdeltagare.

Vi står nu åter inför en allmän fastighetstaxering. Det bestämdes ju i 1928 års kommunalskattelag att sådana taxeringar skulle äga rum vart femte år och den bestämmelsen gäller alltjämt. Särskil-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:10

da orsaker gjorde att riksdagen beslöt att de två taxeringar, som följde på 1938 års allmänna fastighetstaxering och som egentligen skulle ägt rum 1943 och 1948, i stället togs med sjuårsintervaller 1945 och 1952. Det var ganska naturligt att man inte ville ha en fastighetstaxering under kriget. Det — såsom man bedömde det — labila läget efter kriget medverkade till att man ännu en gång lät det dröja sju år mellan taxeringarna. Det sista uppskovet hade emellertid också sin grund i att man till den taxeringen ville få pågående utredning slutförd om att övergå till en mer tillfredsställande metod för taxering av skogsmark och växande skog. Som alla vet utarbetades också en sådan metod till förra fastighetstaxeringen, men riksdagen beslöt att den nya metoden skulle användas första gången vid den nu förestående taxeringen 1957.

Den frågan ställdes även i år under diskussion om man borde en tredje gång frångå femårsintervaller vid fastighetstaxering. Man fann emellertid att det saknades bärande skäl för detta. Det går inte att hävda att läget nu är så labilt och utvecklingen under den framförliggande femårsperioden så oviss att man med hänsyn härtill bör frångå regeln om 5-årsperioder. Ej heller har ett uppskov varit betingat av utredningar rörande nya taxeringsregler.

Jag vill emellertid inte göra gällande, att vi nu har ett så stabilt läge för överskådlig tid framåt att de köpeskillingar från senare tid, varom vi har statistik, utan vidare kan läggas till grund för en ny värdenivå vid taxeringsarbetet. Denna gång måste, liksom alla tidigare gånger, försiktighet iakttagas, när man gör prognoser för framtiden, prognoser på vilka man faller tillbaka, när taxeringsvärdena fastställts. Jag skall med några ord återkomma till detta senare.

Först vill jag säga att jag har all förståelse för det betydande merarbetet och de stora arbetsinsatser av olika slag, som en fastighetstaxering medför för taxeringsfolket och för de förut så hårt ansträngda taxeringssektionerna vid länsstyrelserna och för prövningsnämnderna. Denna med vissa mellanrum återkommande extra arbetsbelastningen vet jag är så avsevärd att jag ingalunda finner det oförklarligt att kanske många av Er, som här är närvarande, innerst inne kanske gärna hade sett ett uppskov med taxeringen men jag vet också, att jag här talar till ansvarskännande och upplysta tjänstemän och taxeringsexperter som inte låter sådana skäl vara avgörande för ett uppskav. Bedöms det som riktigt med en fastighetstaxering i laga tid, så är taxeringsfolket, därom är jag övertygad, beredd att verkställa den. Säkerligen kommer Ni att bemästra svårigheterna även denna gång.

Att man, om möjligt, inte vill dröja med ny fastighetstaxering längre än fem år finns det starka skäl för. Alltjämt har taxeringsvärdena en stor, så att säga allmän betydelse. Dessa värden spelar sin givna roll för fastighetsmarknaden och vid kreditgivningen mot säkerhet i fastighet. Deras egentliga innebörd är emellertid, som Ni alla vet, att vara ett led i avvägningen av skattebördan olika skattedragargrupper emellan. Det har ingenting med rättvisa dessa grupper emellan att göra att låta uppenbart för låga taxeringsvärden längre än nödvändigt inverka på den skatt som av några, men inte andra, skall erläggas.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:10

Men det är också med hänsyn till fastighetsägarna själva som det är angeläget att inte dröja för länge med taxeringsvärdenas omprövning. Jag tänker inte i första hand på den mindre grupp bland dem, som ur olika synpunkter har ett positivt intresse av ett taxeringsvärde som ter sig någotsånär realistiskt. Jag åsyftar främst det förhållandet, att dröjer man för länge — och redan fem år är en ganska lång tid — med en försiktig anpassning av taxeringsvärdena till de aktuella värdena, blir läget ur skattesynpunkt för den enskilde besvärande, när höjningen av taxeringsvärdena en gång kommer. Alltför tvära kastningar är uppenbarligen av ondo.

Det har hänt en hel del på skatteområdet sedan förra allmänna fastighetstaxeringen för fem år sedan. Den direkta fastighetsskatten är ju en rent kommunal skatt. Fastighetsägaren skall i denna sin egenskap vara med och garantera kommunen ett visst skatteunderlag. Konstruktionen är den, att om fastigheten lämnar en viss avkastning, så blir fastigheten ingen merbörda för fastighetsägaren. Men med ringa eller ingen avkastning blir fastighetsskatten som man säger "effektiv". Detta tycker många är en orättvisa, en historisk relikt som borde bort. Dessa synpunkter har mött åtskillig förståelse, men det är hänsynen till kommunerna, eller vissa av dessa, som gjort att man här fått gå försiktigt fram. Hänsynen till kommunerna — ja, det innebär ju som alla vet hänsyn till önskemålet att inte framtvinga stora utdebiteringshöjningar som förskjuter nuvarande skattebörda i alltför hög grad från vissa grupper skattskyldiga inom kommunen till andra.

Man har alltså fått gå försiktigt fram, men ett betydelsefullt steg togs härom året, då det s. k. repartitionstalet sänktes från 5 till 4. Det betydde ingen oväsentlig lättnad för de fastighetsägare, som hade att betala en effektiv fastighetsskatt. Och ungefär samtidigt inarbetades fastighetsskatten rent formellt i den kommunala inkomstskatten. Det var en stor reform, rent tekniskt sett. Den betydde ökad skatterättvisa åt fastighetsägare med ringa inkomst — det blev möjligt att genomföra en avräkning av ortsavdrag och, i förekommande fall, avdrag för nedsatt skatteförmåga gentemot fastighetsskatten.

Sedan förra fastighetstaxeringen har också inträffat, att inkomstberäkningen för villafastigheter och bostadsrättsföreningars fastigheter anknutits till taxeringsvärdena. Det var en reform som uppbars av det starka intresset att göra en verklig landvinning på ett område, där det är sällsynt svårt att nå resultat — nämligen på området för förenklad deklaration och förenklad taxering. Genom denna reform har emellertid självfallet fastighetstaxeringen fått en ökad betydelse.

Det kan också här finnas anledning att erinra om ändrade regler i andra hänseenden, som nyligen genomförts och nu skall tillämpas för första gången. Jag syftar på de åtgärder, som vidtagits för att ge berednings- och taxeringsnämnderna bättre tid för deras stora och omfattande arbete. Detta möte, liksom det s. k. Stockholmsmötet för förberedande av skogstaxeringen vilket äger rum parallellt härmed, har alltså nu förlagts till slutet av maj, medan motsvarande möten tidigare alltid ägt rum på hösten. Detta har

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:10

möjliggjort ett framflyttande av tidpunkten för fastställande av taxeringsanvisningarna och det egentliga arbetet kan igångsättas i början på oktober. Detta ger en tidsvinst i förhållande till den äldre ordningen. Det gäller också att utnyttja den.

Å andra sidan blir det denna gången en ny arbetsuppgift för nämnderna, som tar direkt sikte på en förbättrad service åt allmänheten. Tidigare har fastighetsägarna fått tillgång till de nya taxeringsvärdena enbart på det sättet att taxeringslängderna under en kortare tid hållits tillgängliga inom kommunen. Det har varit en otillfredsställande ordning, att individuella underrättelser inte lämnats. Nu skall så ske från och med denna taxering, även om man i övrigt bibehåller systemet med att längderna utläggs. Dessa individuella underrättelser ger de skattskyldiga ökade möjligheter att bevaka sin rätt att anföra besvär och har varit ett angeläget rättssäkerhetskrav.

Till sist vill jag något återkomma till frågan om värdenivån inför den stundande taxeringen.

Vi har denna gång ett större och jag hoppas även bättre statistiskt material tillgängligt än tidigare, när det gäller fastighetsförsäljningar under de gångna fem åren, än vad vi haft tidigare. Materialet kommer att diskuteras vid detta möte och det kan ge utgångspunkter för vissa allmänna bedömanden, för landet i dess helhet och för de enskilda länen ifråga, om vilka de nya taxeringsvärdena rent genomsnittligt kan bli. Jag vill emellertid understryka att försiktighet bör iakttagas, när man försöker dra slutsatser på grundval av detta material. Det skulle visserligen å ena sidan vara orealistiskt att för den förestående femårsperioden räkna med någon väsentlig sänkning av den allmänna prisnivån. Å andra sidan är läget vid denna liksom vid den förra taxeringen alltjämt det, att en del omständigheter i sådan grad inverkat höjande på köpeskillingarna vid fastighetsförsäljningar att man kan ställa frågan hur denna köpeskillingsstatistik skall bedömas för att ge den rätta vägledningen. Jag syftar framför allt på den alltjämt bestående bristen på bostäder och den speciella inverkan som härav föranledes främst när det gäller priset på egnahems- och andra liknande fastigheter. En av de betydelsefullaste frågorna vid detta taxeringsmöte torde väl bli att diskutera omfattningen av denna inverkan och vilka justeringar som mot denna bakgrund ter sig motiverade, när det gäller att bilda sig en uppfattning om var det allmänna saluvärdet kan ligga mer långsiktigt bedömt.

Jag behöver väl knappast understryka, att även om man vid detta möte kommer fram till en uppfattning om allmänna riktlinjer för den nya nivån för taxeringsvärdena, detta inte får undanskymma att taxeringen syftar till ett individuellt bedömande av varje fastighet. Lika litet denna gång som tidigare bör alltså ifrågakomma rent schablonmässiga justeringar av de gamla taxeringsvärdena.

Det är min förhoppning att dessa mötesdagar skall medverka till en god beredskap hos taxeringsfolket inför de stundande arbetsuppgifterna. Åtskilligt arbete har nedlagts och kommer att nedläggas i detta syfte, såväl centralt som lokalt i de olika länen. Vid detta möte kan blott en mindre del av dem närvara, som kommer att syssla med fastighetstaxeringen. Huvudsaken torde vara att det samlade materialet framlägges och ventileras samt

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:10

att upplysande föredrag hålles i hithörande ämnen och en diskussion kommer till stånd. På olika sätt kan sedan vad som därvid förekommit bringas till allas kännedom.

Med dessa ord ber jag att få förklara detta taxeringsmöte öppnat.

Generaldirektör Dahlgren: Jag ber att på samtliga mötesdeltagares vägnar få framföra ett tack till Finansministern för de allmänna synpunkter, som han gett oss med på vägen som färdkost. Jag kan försäkra, att vi alla sätter mycket stort värde på att Finansministern trots sina mångskiftande och krävande ämbetsuppgifter funnit tid att komma till oss.

Generaldirektör Rolf Dahlgren.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:10